

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto s prilogo »Domači Prijatelj« 2 goldinarja. — Priloga izhaja 10. in 30. dan v mesecu.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Leto XVI.

V Celovcu, 30. januarja 1897.

Štev. 3.

Slovenci! Volilci!

Švitli cesar je z najvišjim patentom od dne 22. januarja 1897 zaukazal, da se državni zbor razpusti in razpišejo volitve. Deželna vlada koroška je volitve že razpisala, ter zaukazala, da se imajo volitve vršiti:

- I. Za občni volilni razred (peto kurijo) dne 9. marca t. l.
- II. Za kmečke občine dne 15. marca.
- III. Za mesta, trge itd. dne 17. marca.
- IV. Za kupčijsko in obrtnijsko zbornico dne 18. marca.
- V. Za veleposestvo dne 20. marca.

Prvotne volitve se bodo torej že vršile meseca februarja. Pomenljive so letošnje volitve tem bolj, ker je k dosedanjim volilnim razredom prišel še novi peti razred, v katerem bodo imeli volilno pravico tudi taki, kateri je do sedaj niso imeli. Naša skrb in naše delo velja pa zlasti kmetiskim občinam, ker tú mora koroški Slovenec pokazati, da še živi; tú moramo napeti vse moči, da zmagamo.

Kako važne so volitve, razkazuje skupni pastirski list avstrijskih škofov. Dolžnost vsakega katoličana je, da sluša glas svojih višjih pastirjev. Volitve nas vse nemudoma kličejo na prevažno delo, da spolnujemo svojo versko in domovinsko dolžnost. Treba je samo premisliti, za kaj se gre in kako imenitna je ta volitev, pa bo vsak spoznal, da je po svoji vesti zavezan, delati za zmago dobre stvari. V državnem zboru se odločuje naša osoda, tam se delajo postave in nakladajo davki; tam se odločuje, kateri možje in v kakem duhu naj državo vladajo. Ako želite dobrih postav in dobrih ministrov, izvoliti je treba prej zadosti dobrih poslancev!

Zdaj se nam je odločiti, ali hočemo voliti za vero in domovino ali zoper taisto; ali hočemo voliti za Slovence ali zoper Slovence.

Sv. Oče papež in naši škofje nas zadosti pogosto opominjajo, naj volimo poštene, katoliške može za poslance, da se bodo države zopet vladale v krščanskem duhu in ravno tako tudi mladina odgojevala po šolah. Ako teh opominov nočemo poslušati, ali če se iz boječnosti odtegujemo boju za krščansko pravico, bomo za to enkrat težek odgovor dajali!

Znano je vam vsem, kako drzno napadajo naši nasprotniki sv. vero, cerkev katoliško in duhovščino. V tem boju so složni vsi in podajajo si roké liberalci ter nacijonalci in socijaldemokratje. Treba se braniti; branili pa se bomo po dobrih postavah, ktere nam morajo pridobiti dobri poslanci!

Veste pa tudi, dragi rojaki, kako naši nasprotniki zatirajo in s poti spravljajo našo ljubo slovensko materno besedo, kako jej pot branijo v urade in šole in kako nam koroškim Slovencem še tega ne privolijo, da bi se smeli naši otroci poučevati v slovenskem, maternem jeziku. Vi veste, kako grdo zmerjajo in črnijo, ovajajo in strahujejo vsacega, kdor se poganja za slovenske pravice. Ali je pač treba vas, ki imate vse to vsaki dan živo pred očmi, še prositi in priganjati, da morate voliti poslance, ki bodo naše pravice spoštovali in zagovarjali?

Dolgo se koroški Slovenci že potegujemo za národno jednakopravnost. Pokažimo z volitvami, da hočemo v tej borbi vstrajati še zanaprej, da od svojih pravic, ktere nam daje božja in cesarska postava, za nobeno ceno ne odnehamo. Sramota bi bila, da bi koroške Slovence tudi še zanaprej zastopal v državnem zboru národni odpadnik. To je bilo doslej; če vsi slovenski volilci storijo svojo dolžnost, ne bo se to več zgodilo zanaprej! Torej na delo!

Mnogo se naše dni toži o slabih časih; pa ravno tisti, ki dostikrat največ tožijo, so te slabe čase sami zakrivali s slabimi volitvami. Kmečki stan od dne do dne propada bolj in bolj. Ali v to nesrečo so ga spravile po največ le liberalne postave in liberalni nauki, po kterih so varovali in podpirali bogate kapitaliste, na kmeta pa so pozabili dostikrat kmečki poslanci sami. Hodili so z liberalci in tako kmetu prizadjali mnogotero hudo rano, za katero krvavi še sedaj. To mora postati drugače! Kmetje morajo si izvoliti poslanca, ki bo imel srcé za kmetški stan, ki bo se odločno potegoval za njegove pravice in koristi!

To je naš program, s kterim stopamo v volilno borbo. Hočemo, da se varujejo pravice sv. katoliške cerkve, da krščanstvo prešinja ne le zasebno, marveč tudi vse javno življenje. Zahtevamo, da obvelja popolna národna ravnopravnost, da se šolski pouk postavi na jedino pravo in pametno podlago maternega jezika in da naš slovenski jezik dobi svoje pravice po uradih. Kmetškemu stanu naj se opomore po dobrih postavah, ki ga bodo temeljito varovale v gospodarskem oziru.

Prosimo torej vse spoštovane rodoljube, stare in mlade boritelje za pravico, naj v važnem času volitev ne prezrejo našega klica, ampak naj vse storijo, kar je v njih moči, da prodremo v odločilni borbi.

Vsak, ki ima pravo slovensko srce in čuti za naš ubogi, teptani národ slovenski, naj se nemudoma loti imenitnega volilnega dela.

Ves naš trud, naše žrtve in naše sitnosti pri volilnem boju darujmo v dober namen, tako nam nikdar ne bo zmanjkalo srčnosti in delavnosti. Bog daj srečo! Vse za vero, dom in cesarja!

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem.

Gregor Einspieler,
predsednik.

Vekoslav Legat,
podpredsednik.

Josip Rozman,
tajnik.

Matej Ražun,
blagajnik.

Janez Wieser, France Grafenauer, Mat. Prosekar, Martin Štih, Janez Šumah,
odborniki.

Državnozborske volitve.

Za starim državnim zborom ne bodemo žalovali. Večinoma s praznimi rokami so se poslanci vračali z Dunaja. Ako izvzamemo celjsko slovensko-nemško gimnazijo, ktero so slovenski poslanci priborili le po hudem naporu, zoper ktero pa se je zopet odločno izrekla večina državnega zbora, in ako odštejemo nekaj podpor, ktere so kakor drobtinice padale z Dunaja, skoraj nič nimamo drugega naštetih, kar bi bil bivši državni zbor za naš narod dobrega storil. Posebno koroški Slovenci od državnega zbora nismo prav ničesar dosegli. Vse pri-

tožbe o naših žalostnih razmerah, ktere so gg. slovenski poslanci večkrat v izvrstnih govorih označili, so bile malone brezvspešne.

Prihodnji mesec že se vršijo nove volitve za državni zbor. Ali se bodo potem razmere za nas zboljšale? Kdo vé! Na vsak način pa morajo vsi slovenski volilci storiti svojo dolžnost, da vsi, brez izjeme, glasujejo složno in nevstrašeno za prave in zanesljive volilne može, in ti potem za pravega poslanca.

Gledé volitve same je treba opomniti:

1. Povsod naj se pregledajo zapisljiki volilcev, so-li prav sestavljeni; ali ni morda kdo

naših izpuščen, ali zapisan kak nasprotnik, ki nima volilne pravice. Zapisljiki ležijo pri županih na ogled, pa samo skozi 8 dni (od dneva razglasitve, torej do kakega 5. febr.). Vsaka nepravilnost naj se naznani, in če je župan noče popraviti, se mora pritožiti na okrajno glavarstvo. Pogleda naj se tudi, ali so imena volilcev prav zapisana, in sicer krstna in osebna imena. Zgodilo se je n. p., da v neki občini jeden našincev ni smel voliti, ker je bilo zapisano ime rajnega očeta Martin M. namesto pravega imena Volbenk M.

Volilno pravico za drž. zbor imajo v četrti kuriji (za kmečke občine) vsi oni polnoletni gospo-

Naročajte in razširjajte „Mir“!

darji, kateri plačajo najmanj 5 gld. davka. — Neki narodni župan nas opozarja, da po postavi z dne 2. aprila 1873, §. 9./3. drž. zak. št. 142 iz leta 1882. **nimajo vsi učitelji volilne pravice za drž. zbor**, če so tudi definitivno nameščeni, **marveč samo nadučitelji in šolski voditelji**. Na to treba povsod skrbno gledati!

Torej še enkrat: Preglejte natanko in popravite o pravem času zapisnike volilcev. To je zelo važno.

2. Dogovorite se in postavite pravočasno **volilne može**, ktere hočete izvoliti. Za te potem vsi brez izjeme glasujte. Gledati pri tem ni na to, kdo je bolj bogat ali veljaven, marveč na to, kdo je najbolj zanesljiv. Kdor se je obnesel, volite ga zopet, kdor pa se je že enkrat izvil in postal figamož, temu ne zaupajte več. Izbirati ne smete omahljivcev, liberalcev, nacjonalcev, šulferajnovcev, sudmarkijancev in bauernbunarjev.

3. **Na dan volitve** pridite vsi, in ob določeni uri, da ne zamudite volitve. Najboljše je voliti z listki. Nobeden ne sme oditi, predno ni volitev končana, da so vsi na mestu, ako bi bilo treba v drugič voliti.

4. Sklicujte **volilne shode**. Takih volilnih shodov ni treba naznanjati, ako se jih udeležujejo sami volilci.

5. **Sporočite** nam takoj o vsem volilnem gibanju, o spletkah in nakanah nasprotnikov, o prvotnih volitvah itd. Posebno naj se pazi na agitacije učiteljev in naj se vse, kar je nepostavno, takoj naznani. — Ministerski predsednik Badeni je zatrjeval dne 13. jan. t. l. v državni zbornici: „Ob tej priložnosti slovesno zatrjujem, da imam za najvažnejše to, da oblasti (uradniki) pri volitvah postopajo korektno in postavno“. Pazite povsod, zlasti pa v celovski okolici, ali se bodo vsi po tem ukazu ravnali!

6. Volilo se bode letos prvič tudi v **peti kuriji**, v kateri ima volilno pravico vsak svojepraven državljan moškega spola, ki je izpolnil 24. leto svoje starosti in ni bil zavolj kakega pregreška kaznovan. Vsak tak ima volilno pravico v oni občini, v kateri je tistega dne, ko so se volitve razpisale, že skozi celih šest mesecev naseljen. V tem razredu bodo vsi skupaj volili: kmetje, delavci, posli, rokodelci, meščani, uradniki, veliki posestniki. Vsakterega glas bode imel jednako veljavo. V tej kuriji se bode volil za celo deželo samo eden poslanec.

V vsaki občini se bode torej dvakrat volili volilni može. Enkrat za peto (splošno) kurijo, v kateri volijo vsi, potem pa za četrto (kmečko) kurijo, v kateri volijo samo posestniki. V obeh kurijah se volijo volilni može v enakem številu. Volilni može ene kurije smejo se voliti tudi v drugi. Volilo se bo v vsaki občini na en dan, in sicer predpoludnem za peti (splošni) razred, popoludne pa za kmečki razred. Za nas so **najvažnejše volitve** v četrtem, t. j. **kmečkem** razredu, kateri voli popoludne. Te volitve naj se torej naši volilci udeležijo polnoštevilno.

Prvotne volitve se začno okrog 18. februarja. Na delo, tedaj č. rojaki. Vsak stori naj svojo dolžnost, pridejo naj vsi in naše delo ne bo brez uspeha! Nobeden ne odtegni se prevažnemu delu, ktero naj blagoslovi mili Bog!

Konečno naj dodamo še „drobtine“, ktere je nam poslal vrl prijatelj našemu listu:

Od snežnih Tur do Adrije obali
Le eden glas odmeva naj:
Na noge, v boj! veliki, mali!
Pogine naj sovražni zmaj!

Če složni so Podjun in Rož in Zila,
Ne zmore jih nobena vražja sila.

Krotak in pohleven mi bodi,
Toda, moj brat, ne povsodi!
Politična pohlevnost je norost,
Jeklenost le je — narodna krepost!
Podkrasnik.

Dopisi prijateljev.

Kronski darovi za velikovsko šolo. Preč. g. P. Ciril Gorican, kapucin pri Sv. Križu-Cesta na Primorskem, nam je poslal 12 kron 20 beličev z naslednjimi vrsticami: „Te noviče je nabrala med seboj vrla svetokrižka mladina. Trebalo je le izreči željo in rada je žrtvovala po svojih skromnih okoliščinah že z namenom, pomagati narodni šoli v Velikovu. Ni sicer mnogo, a razmere so tukaj takošne, da moramo biti zadovoljni z vsakim, tudi z najmanjim vspehom. Naša mladina je jako vneta za vsako dobro stvar in se za tužno Koroško posebno zanima ter z veseljem čita »Mir«, nahajajoč se v tukajšnjem bralnem društvu.“ Živela! — Pavel Rauter v Čačah na Zilji daroval je 2 kroni; neimenovan rodoljub v Celovcu po preč. g. dekanu Jan. Wieserju v Velikovu namesto udeležbe pri božičnici 4 kroni; župnik Matija Nessler v Galiciji za šolo 6 kron in za pobita okna še posebej 4 kroni; župnik Janez Vidovic na Radišah 100 kron; Lucija Hribernik v Celovcu 15 kron; Simon Stojan v Grebinji 1 krono. — Vkup 144 kron 20 beličev. — Hvala! — Živeli nasledniki!

Od Otoka. (Letno poročilo.) Ker letos nimamo ledu na jezeru, da bi se na njem kakor druga leta drsali in kratkočasili, vam lahko vtegnem o našem ljudskem gibanju poročati sledeče: Celoletno 1896. v naši fari ni umrl nobeden odrasli človek, ampak samo dva majhna otroka, katerih prvi je bil 9 mesecev, drugi pa komaj 1/2 ure star. — Na svet prišlo je 10 zakonskih in 2 nezakonska otroka. — Poročen bil je samo en domač, in bila sta dva tuja zakona. — Bila so že leta, v katerih tukaj nihče ni umrl in v katerih nihče ni bil poročen. Od leta 1834. do 1839. bila je tukaj le ena poroka, ravno tako tudi v letih 1853. do 1858. Vzrok temu je majhno število duš, katerih je komaj toliko, kolikor dni v letu. Rajni g. župnik Lipej Konjč se je večkrat pošalil in rekel: „Moj farovž je večji, kakor moja fara.“ —t—

Iz Srejan nad Vrbo. (Pevsko društvo „Lipa“.) Že čez eno leto so naši vrli rodoljubi gojili misel, v Zgornjem Rožu ustanoviti toliko potrebno pevsko društvo. Vsled raznih ovir niso mogli svoje želje izvršiti. Ker so se pa te ovire sedaj premagale in smo dobili v Lipo spretnega in izvežbanega organista g. Anderjaša, se je vendar naše upanje spopolnilo. Dne 24. jan. zbrali so se rodoljubi iz Zgornjega Roža pri našem poštemem, slovenskem trgovcu in gostilničarju in požrtvovalnem rodoljubu g. Hriberniku ter po živahnih govorih gg. predlagateljev ustanovili pevsko društvo — drugo slovensko pevsko društvo v tužnem Korotanu — in krstili ga „Lipa“. Zanimanje za društvo raste zmirom bolj in bolj, dasiravno je več slovenskih mater sinov, ki mu niso in ne bodo prijatelji. Veliko veselje zavladalo je v celem Zgornjem Rožu, ker imamo sedaj svoje pevce, ki bodo gojili milo slovensko pesem. Tedaj Bog blagoslovi naj novo društvo, da bi rastlo in cvetelo, pospeševalo slovensko pesem in probujalo naš narod! —n—

Iz Slov. Plajberga. (Dvojna mera.) Bridko moramo čutiti tako imenovano „svobodo“, ki nam jo je prinesel liberalizem. Imeli so to besedo liberalci na jeziku, dokler jih je kdo poslušal; sedaj pa, ko se ljudstvo od njih proč obrača, so spremenili „svobodo“ v strahovanje. Tako svoboda kažejo na razne načine. Če imajo odvisno ljudstvo, ga strahujejo z odtegovanjem zaslužka, če to ne pomaga, se pa ne sramujejo nobenega še tako podlega in ničevega sredstva. To nam kažejo razni dogodki povsod. Tudi tukaj v naših gorah ne mislijo zaostati za drugimi. Zdaj, ko vidijo, da drugega nič ne pomaga, razgrajajo, kjer le morejo, in naše može zasramujejo, bodisi v občinski pisarni, v šoli itd. Ali mari mislite, da mi ne plačujemo davkov ravno tako, kakor vi? Posebno lepo (?) se slišijo take besede iz ust omikancev, kakor je naš g. učitelj. Ta je nedavno proti nekemu kmetu v šoli rekel, da ga mi zato sovražimo, ker on noče biti tak „Metudij“ (*), ampak je rajši liberallec, na kar mu je tisti kmet dobro posvetil in mu odgovoril, da je njegova dolžnost, skrbeti za otroke, da se bodo učili, sicer pa naj ni niti „Metudij“, pa tudi ne liberallec. Res, zaboléti mora vsakega domoljuba, ko moramo ravno tako visoke davke plačevati, pa se od takih mlečnobradcev pustiti zasramovati. Ali ne vidimo tukaj dvojne mere? Sicer pa, dragi nemškutarji, se vašega strahovanja bore malo bojimo; razbijajte in nas zasramujte kolikor vam drago. Za našo pravično reč se bomo potegovali povsod pri volitvah in uradnih, ker tolaži nas zavest, da pravična reč mora enkrat zmagati. Smešno je le, kako se pri nas neki kmetič poteguje za blažene nemčurje. Zdaj, ko je v občinskem odboru, mu je njegova modrost čudno zrastle. Pa je tudi čas; ker po treh dolinah se zbirajo oblaki zavednosti, da se je nasprotnikom resno bati „slovenske povodnji“. Ta kmetič pa je bolj Čahejeve postave. Lahko ga more vzeti ta slovenska povodenj in ga nesti z vsemi liberalnimi nemškutarji vred ven iz doline. Čim prej tem bolje! —r—

Iz pliberške okolice. (Štefej pri otvoritvi lipiškega mostú.) Ko so slovesno odprli novi dravski most v Lipici, šel je zraven tudi naš Štefej. Ko pride domov, ga vpraša neki kmet: No Štefej, kaj si pa videl lepega in kako se ti kaj dopade novi most? — Štefej: O, videl sem dosti novega zlasti lepi most, dva slavoloka in vse polno ljudij iz vseh krajev, gospode in gospé iz Celovca, Velikovca in še drugih krajev. Ruški purgarji so kajpak prišli vsi. In kako sem potem gledal in poslušal te gospode! Stopili so vsi v kolobar, eden je iz nekega pisma čital in ko je nehal, so vsi z močnim glasom zavpili „coh, coh, coh“. Potem pa so topi grmeli, da se je vse treslo. No, pri tem sem si mislil: To ste tepci, da vpijete „coh“, ko je most vendar še veliko prenizek. Više bi ga naredili pa bi bil manjši klanec. Pa še upijete, da je previsok! — Kmet: No Štefej, tega pa že nisi prav zastopil. — Kaj, da bi jaz teh gospodov prav ne

*) Posebne olike pač ne kažejo oni, ki se bojujejo s takimi — izrazi! Oni, ki naj izomikajo ljudstvo, pa sami tako govorijo. Res žalostno! Uredn.

zastopil? To bi bilo lepo, ko sem osem let v nemško šolo hodil in še dve leti v Lofentolu služil, pa bi nemški ne znal!! —z—

Iz Trušenj. (Katoliško-politična shoda. — Socijaldemokratje.) V nedeljo dne 17. t. m. je napravilo naše kat.-pol. in gosp. društvo javen shod v Št. Juriju na Vinogradu. Zbog silno slabih potov in nekterih drugih okolščin je bil shod bolj pičlo obiskovan. A mislimo, da vendar ni bil zastonj, ker so se mogli tisti, ki se niso vstrašili slabih potov ter so vendar prišli, podučiti o našem programu in ga morejo pojasniti tudi svojim sosedom. Tako upamo, da tudi ta shod obrodi sad. Govorili so gg. Treiber, Podgorc, Hribar in Serajnik. — Minulo nedeljo smo zborovali pri Mežnarju v Št. Štefanu. Ta shod je bil posebno znamenit in pomenljiv, ker so se ga udeležili tudi velikovski socijaldemokratje. Zbralo se je nad sto volilcev, ki so pazno poslušali govornike. G. Treiber je pozdravil navzoče in pokazal pomen našega shoda za državnozbornske volitve. Društveni tajnik Rozman je pojasnil politične stranke na Koroškem, kazal zlasti na delovanje „bauernbund“-a, ki se na vso moč vsiljuje Slovincem, da bi jih privabil v liberalni tabor. Dalje pojasnuje veliko važnost volitev, ker one imajo odločiti, kakšni može nas bodo vladali v prihodnjih 6 letih. Zató naj se udeležujejo volitve vsi volilci ter naj dajo svoj glas le pravim katoliškim, slovenskim možem. — G. Podgorc v daljšem govoru opisuje liberalno gospodarstvo, ktero je zlasti za kmeta največje zlo. Da kmet ne more gospodariti, je mnogokrat krivo i to, ker ne dobi dobrih poslov. Da si kmet zopet opomore, treba je dvojnega: on sam si pomagaj in država ga varuj bolj, kakor ga je varovala doslej. Kmet se more sam varovati zlasti po kmetskih zadrugah, država pa priskrbi kmetu stalen dom! Posebno pa naj se bolj varčuje z denarjem, ki ga mora zlagati ljudstvo in se varuje tiste razkošnosti, ktero opazujemo pri mnogih javnih napravah. Konečno govornik še oestro zavrne socijaldemokratične nauke. Živahna pohvala je sledila izbornemu govoru. — Za besedo se je sedaj oglašil socijaldemokratični črevljarski Staruš iz Velikoveca, in sicer pisмено tako-le: „Jaz prosim za Besedo pri tem shodilo (!). Starusch“. Najprej je vprašal, ali sme govoriti nemški. Kmetje so glasno zaklicali: „Ne! Govorite slovenski; mi smo Slovenci!“ Nató je v slovenskem jeziku brez prave zveze privlekel na dan stare socijaldemokratične fraze, ki niso vredne niti počen groš. To so spoznali tudi kmetje, ki so se govorniku deloma na glas smejali, deloma pa z ostrimi opazkami ga zavrnilo. G. Stramuš je govoril vsaj dostojno. Za njim pa se je oglašil klobučarski pomočnik Mat. Zarfl, ki je z zmedenimi, grdimi besedami napadel zlasti duhovski stan. Pokazali so tako tudi velikovski socijaldemokratje, kako jim mrzi vera in duhovski stan. In vendar je trdil Zarfl, da oni nič nimajo zoper vero! Takim neumnostim so navzoči odločno oporekali in nevolja nad grdim lažnjivim besedičenjem socijaldemokratov je bila velika. Na kratko jih je zavrnil g. Podgorc z njih lastnim programom, ktere ga so razširili po noči, in v katerem se kažejo cilji socijaldemokratične stranke. Dalje sta jih zavrnila tudi gg. Treiber, ki je pokazal, da vodijo socijaldemokrate samo judi, in Rozman, ki je povedal, kako je socijaldemokratični program naravnost nasproten težnjam in koristim kmetskega stanu. — Kako prijazni so socijaldemokratje veri, pokazalo je to-le: Med govori je pozvonilo večernice. Vsi navzoči so na glas molili angeljsko češčenje, samo demokratje so obsedeli s smodkami v ustih! — G. Treiber je zaključil shod s kratkim nagovorom. Zborovalci so se odkrili ter navdušeno zaklicali svitlemu cesarju trikrat „živio“. Samo socijaldemokratje so molčali in s klobuki na glavi hitro popihali jo! — Mi moremo biti socijaldemokratom le hvaležni, da so prišli na naš shod. Pokazali so se kmetom v pravi luči, tako da so lahko spoznali njih namene, za ktere se pač nikoli ne bode ogrel slovenski kmet. Poleg tega so nam socijalni demokratje — pet jih je bilo — poskrbeli za zabavo, da smo se vsaj enkrat pošteno nasmejali. In to je v naših žalostnih časih tudi nekaj vredno! —r—

Iz Dunaja. V izvenrednem občnem zboru pornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju bil je na predlog mns. Fr. Jančarja predsednikom izvoljen dosestanji I. podpredsednik gosp. Jakob Pukl, c. k. nadporočnik v rez., sodni tolmač bolgarskega, hrvaškega, slovenskega in srbskega jezika in posestnik. V odbor sta bila izvoljena gg. dr. Janko Pajk, c. k. profesor na Franjo-Josipovi gimnaziji na Dunaju, odbornikom, in Anton Deles, c. k. podtajnik v trgovinskem ministerstvu, namestnikom. — Društvo je razposlalo č. rodoljubom svoje letno poročilo, kteremu je priložilo poštno položnico. Naj bi se vsi rodoljubi društvu odzvali s številnimi darovi!

Vabilo.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo
za Slovence na Koroškem

napravi sledeče

javne shode:

V nedeljo dne 31. januarja ob 1/2 4. uri popoldne
v gostilni g. Gajlerja na Dravi ob bla-
škem jezeru.

Na svečnico dne 2. febr. ob 9. uri zjutraj
v gostilni g. A. Ogris-a, p. d. Zec-a v
Kapli ob Dravi.

Na svečnico dne 2. febr. ob 3. uri popoldne
v gostilni g. M. Čuden, p. d. Šajnik-a v
Borovljah.

V nedeljo dne 7. febr. ob 3. uri popoldne
pri Dürnwirth-u v Št. Jakobu blizu Šent-
Petra pri Velikovcu.

Razgovarjalo se bo:

• prihodnjih volitvah za državni zbor.
Druge potrebne shode naznanimo po posebnih
vabilih.

Ker se bode na teh shodih govorilo o jako
važnih stvaréh, s posebnim ozirom na prihodnje
državnozborske volitve, naj se ga udeležijo v ve-
likem številu vsi udje in volilci ter po njih vpeljani
slovenski rodoljubi, ktere na te shode najljubneje
vabi

odbor.

Koroški deželni zbor.

1. seja, dne 26. jan: Koroški novoizvoljeni
dež. poslanci so se dne 26. t. m. zbrali k prvi
seji osme volilne dobe. Deželni predsednik je
otvoril zborovanje in predstavil novoimenovanega
dež. glavarja grofa Goëssa, kateri je v daljšem
nagovoru pozdravljaval poslance „obeh narodnostij
in raznih strank“, in omenjal dela, ki čakajo na
rešitev. — Slov. poslanec Fr. Grafenauer je
predlagal, naj se stenografični zapisniki izdajajo
tudi v slovenskem jeziku, ker to zahtevajo
dejanske potrebe. Zoper ta predlog je govoril
nemški nacijonalec dr. Art. Lemiš, ki ga je ime-
noval „prvi napad na nemštvo“ v deželi. — Posl.
Einspieler je odgovoril, da je mnogo občin
v njegovem volilnem okraju, kjer izmed kmetskega
prebivalstva malokdo zna nemški. Zato so slovenski
zapisniki res potrebni. Posl. Steinwender je strastno
oporekal in imenoval Grafenauerjev predlog „fri-
volno demonstracijo“. Nemška večina je predlog v
svoji znani pravicoljubnosti sevėda odklonila. Zanj
so glasovali samo trije slov. poslanci, posl. Jan.
Huber pa je — odšel!!

Na to je sledila obljuba novoizvoljenih po-
slancev. Slovenski poslanci so obljubili v slo-
venskem jeziku z „obljubim“. Pri volitvi od-
sekov so slovenske poslance kakor druga leta
tudi letos prezrli. Samo Muri je izvoljen v
gospodarski in verifikacijski odsek.

Vlada je zopet stavila predlog, naj se na
višji realki v Celovcu vpelje veronauk.

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. Državni zbor je končal
svoje zasedanje v petek dne 22. jan. S cesarskim
pismom je bil razpuščen in razpisane so nove volitve.
Mnogo dosedanjih poslancev se po volitvah ne po-
vrne več v državni zbor, ki bode dobil precej novo
lice že zato, ker pride 72 novih poslancev iz pete
kurije. Slovenci za starih državnim zborom ne bo-
demo žalovali. Pravice smo tam iskali še vedno
zastonj, dobrega smo dobili z Dunaja bore malo,
pač pa so nam nalagali vedno nova bremena. Bode
li v novem zboru boljše? Kdo vé. — Pri razgo-
voru o pravosodnem ministerstvu je g. poslanec dr.
Šusteršič v izvršnem govoru pojasnil razmere
pri naših sodiščih. Minister sam je gospodu poslancu
v marsičem pritrjeval. Govor prinesemo v celoti.
— Deželni zbori so se zbrali dne 26. januarja.
— V hrvaškem saboru so posl. Ružič in tovariši
predlagali, naj se odpravijo vse mažarske šole po
Hrvaškem, in na Reki naj ostanejo dosedanje po-
stave. (Mažari hočejo tam upeljati mažarske po-
stave.) Mažaroni, ki so povsem podobni našim nem-
škutarjem, bodo ta predlog sevėda odklonili. —
Naš vnanji minister se je mudil v Berlinu pri
nemškem cesarju in pri ministrih. Samo na uro
gledat gotovo ni šel tja. Razgovarjali so se bajé
o homatijah na Turškem.

Druge države. Lahi imajo v Afriki zopet
smolo. Dobili so nove nasprotnike, dervise (to je

neka turška sekta), ki napadajo laške naselbine.
Italija bode prisiljena, v Afriko poslati v novič vo-
jakov. — Koliko je socijalnim demokratom
mar revno ljudstvo, osvetluje „P. L.“ s sledečimi
vzglledi: Nedavno je umrl vodja angleških socija-
listov, agitator Viljem Morris. Povsodi je raz-
širjal socijalistične nauke, proglašal zasebno pre-
moženje za tatvino, da se mora vse premoženje
jednakomerno razdeliti itd. Pri vsem tem pa je
dobri mož ljubil „krivično“ premoženje, ter si pri-
dobil nič manj kakor cel milijon, poleg tega pa
še krasno vilo, v kateri je stanoval. Kakor trpin je
govoril za trpine-delavce, ker je — neslo, a ob
smrti se niti najmanje ni spomnil ubogih delavcev.
Vse premoženje do zadnjega beliča zapustil je ženi
in otrokom. Tako postopajo socijalni demokratje.
Oznanujejo socijalistične nauke, hujskajo uboge de-
lavske stanove, sami pa si z njihovimi žulji pol-
nijo žepo. — V mestu Serajngu v Belgiji, imajo
socijalisti večino v mestnem odboru. Svojim pri-
vržencem in za agitacijo mečejo tisočake, sicer pa
gospodarijo tako znamenito, da od 1. aprila l. l.
niso niti uradnikom, niti učiteljem izplačali še no-
bene plače. Tu se vidi, kakšna je socijalno-demo-
katična jednakost.

Novičar.

Na Koroškem. „Bauernbund“ napravi
na svečnico, dne 2. febr. ob 1/2 1. uri shod pri
Škofu na Rudi. Govorili bodo Kiršner, Čare,
Plešivčnik, Plavec, Černik. Namen shodu je jasen:
Delati hočejo zgago med volilci. Zató Slovenci,
pozor! — V Prevaljah se je ponesrečil v rudniku
23-letni delavec Kompan. — Okr. sodnik Pram-
berger v Velikovcu je imenovan dež. sodn. sveto-
valcem na istem mestu. — Na beljaški gimnaziji
je zopet razpisano mesto gimnazijskega profes-
sorja. Kakor kaže razpis, že zopet ne bodo po-
skrbeli za profesorja slovensčine. Razpisano je
tudi več učiteljskih mest po slovenskih krajih,
ne da bi se zahtevalo znanje slovensčine. Kdaj
bode vendar enkrat konec tem krivicam?

Na Kranjskem. Več ali manj močen potres
so v zadnjem času zopet čutili po mnogih krajih
na Kranjskem. — Cesar je potrdil v kranjskem de-
želnem zboru vsprejeti zakon, po katerem se občina
Škofjaloka razdeli v dve samostojni občini Škof-
jaloka in Zminec. — Novo posojilnico so ustanovili
v Seleh pri Škofji Loki. — Pomnožni železniški
čuvaj Št. Klembas v Medvodah na Gorenjskem
je izvabil v svoje stanovanje sina drugega želez-
niškega čuvaja V. Vrtina in ga zadavil, potem se
sam vlegel na železniški tir, da ga je vlak povozil.
Vzrok umoru je to, da je V. Vrtin dobil neko službo,
za katero je tudi Klembas prosil. — Ljubljansko
katoliško delavsko društvo ima 537 rednih in 102
podporna uda. — V Ljubljani se pogajajo sedaj za
upeljavo državnega telefona. — V Ljubljani je
nanagloma umrl komandant tamošnjih vojakov,
Fml. Hegedüs. Zadel ga je kap. — V Rovtahn
so ustanovili mirovno sodišče.

Na Štajerskem. V Žalcu bodo osnovali
obrtno nadaljevalno šolo. Dobro! — Zaradi celjske
slov.-nemške gimnazije je izjavil naučni minister
v proračunskem odseku gosposke zbornice, da bode
to gimnazijo vzdrževalo ministerstvo do jeseni, na
jesen pa ta zadeva zopet pride v državni zbor. —
V Celji je okrajno glavarstvo začelo izdajati uradni
list v nemškem in slovenskem jeziku. Novi list
se tiska v isti tiskarni, kakor „Vahtarica“. Zató
se gotovone prikupi Slovincem.

Na Primorskem. V Krombergu je umrl neki
Vižin, star 95 let. Mož ni nikoli kadil, pa tudi
nikdar ni bil pijan. — Kakor smo svoj čas poro-
čali, sta dne 2. avgusta 1896. l. mestna stražnika
G. Radoslovich in G. Scopinich v Malem Lošnju
v Istri mornarja O. Ostermanna zaboljela na grozen
način, ker je prepeval hrvaške pesmi. Porotna
obravnava vršila se je v Gradci, ker se Italijanom
ni zaupalo, da bodo sodili po pravici. Morileca spo-
znali so krivim in je bil G. Radoslovich obsojen na
dve leti težke ječe, G. Scopinich pa le na 3 dni
zapora. Tako je bilo zadostilo pravici. A kdo po-
vrne ubogi materi sina, ki je bil edina nje pod-
pora v starosti in bolehnosti?

Po drugih deželah. Na Dunaju so obso-
dili v smrt 34-letnega mehanika Iv. Focka, ker je
poslal v delavnico ključavničarja Baša zavitek, v
kterem je bila bomba. Bomba se je razletela ter
ubila jednega vajenca, dva pa ranila. — V Slanem
Kamnu na Hrvaškem je porodila kmetica otroka,
ki nima ne rok, ne nog. Otroka so krstili. —
V Rimu je umrl kardinal Bianchi, star 80 let.
— Na božični dan je v pokrajini Modeno se vsa
vas Sant Ana Pelago pogreznila v zemljo. Ljudje
so se srečno rešili. Kaj je uzrok tej grozni nesreči,
še ni dognano. — Iz Kartence na Nemškem je
pobegnil ravnatelj tamošnje podružnice državne
banke ter poneveril 350.000 mark. — V Indiji
še vedno hudo razsaja kuga. Samo v Bombayu
umira do 1000 ljudi na teden.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Za Mohorjevo družbo sta zimski in jesenski
čas najbolj imenitna, zakaj oba sta jej časa žetve.
V zimskem času sprejema vnovič ude in njihove
letne darove, v jeseni pa jim za tó podaja novo
duševno hrano; če gre vse po sreči, veseli se naj-
poprej družba družbenikov, pozneje pa družbeniki
družbe. Naj bi nastoplo leto prineslo prav obilo
medsebojnega veselja ob obeh teh znamenitih časih!
— Zató se po svoji navadi obračamo zdaj do vseh
Slovencev in Slovenk ter jih vabimo pristrėno, naj
se zopet pridružijo naši vseslovenski družbi, da se
nas zopet nabere na tisoče in tisoče. To bode
vsemu národu v srečo in čast, ter ga bo tudi pri-
jetno osvitljalo pred unanijim svetom. Po skupni
molitvi se bomo udeleževali nebeških dobrot, iz
družbenih knjig pa zajemali lepe nauke, kateri nas
bodo izobraževali ter nam krepili duhá. Res, gol-
dinar dati je marsikomu težavno, a resnica je tudi,
da si ga kateribodi vsaj desetkrat prihrani potem,
ko mu nove knjige napravljajo pošteno razvedrilo
in veselje; lepih naukov v njih pa celo ne moreš
preplačati nikdar, ker ti koristijo za čas in več-
nost. Torej le kmalu se oglasite (če se še niste)
pri gg. poverjenikih in kolikor le mogoče naj vas
pristopi še novih! Verjemite, da vam ne bode žal!
Preč. gg. poverjenike in druge rodoljube pa prosimo
prelepo, da bi ne opešali v svojem izkušnem,
trudoljubnem delovanju za družbo. Z njihovo po-
močjo upamo, da bo družba sv. Mohorja, če ne
morda tam pa tam še narastla, vsaj vstrajala na
svoji dosedanji visočini. Zlasti v obmejnih krajih
naj bi le še naraščala!

Knjige izidejo iste, kakor jih napoveda druž-
beni „Glasnik“:

1. „Zgodbe sv. pisma“. IV. snopič. „Zgod-
bam“ je namen, Slovence boljše seznaniti z božjim
razodetjem in nauki sv. pisma; močno želimo, da
pridejo v vsako slovensko družino. Dozdaj izšli
3 snopiči se še dobé vsaki po 50 kr.

2. „Sveti rožni venec“. Knjiga obsega
na 20. polah pouk o rožnem vencu in njega bra-
tovščinah, vrhu tega pa še celoten molitvenik.
Nemški izvirnik so ob svojem času priporočali rajni
briksenski škof Vincencij Gasser tako-le: „Ta knji-
žica je kajsi pripravna, da pobožnost sv. rožnega
venca sreč omljuje, častitljivo rožnovensko bratov-
ščino vrlo prikupuje, rožni venec sam pa s pravo
pobožnostjo in z velikim duhovnim pridom moliti
učí. Da bi knjižica le našla pót v vsako krščan-
sko družino, rožni venec pa postal věz, ktera jo
objema in veže na veliko božjo družino, sveto ka-
toliško cerkev!“

Dodali smo knjigi ob koncu še rožnovenske
pesni iz cerkvenih dnevníc, ktere je poslovenil
pesnik č. g. A. Hribar, in pa najnovejšo okrožnico
sv. očeta Leona XIII. o rožnem vencu. Kdor želi
ta molitvenik prejeti lepo izviro vezan v platno z
rdečo obrezo, naj dodá 40 kr., kdor pa v usnje z
zlato obrezo, dodaj 60 kr.

3. „Poljedelstvo“. I. del. Ta knjiga, ktere
I. del je že dogotavljen ter obsega 9 pól z mnó-
gimi slikami, bode gotovo dobro služila našim
poljedelcem, zanimala pa tudi druge.

4. „Srbi in Bolgari“. Kmalu izgotovimo
tudi to knjigo, ki bo olepšana z mnogimi podobami.

5. „Slovenske Večernice za pouk in
kratek čas.“ 50. zvezek. To bodo najboljše
„Večernice“, kar jih je kedaj izdala Mohorjeva
družba. Prinesle bodo obširno povest iz družin-
skega življenja: „Boj za pravico“, ktero je
pisal Fr. J. Milovršnik.

6. „Koledar družbe sv. Mohorja za
navadno leto 1898.“ Ravnokar sestavljamo
berilo zanj, in sevėda želimo, da bi bilo razno-
vrstno in zanimivo. Zato pa prosimo vse-
stranske podpore naših gg. pisateljev,
zlasti priznanih pripovedovalcev in pes-
nikov. Vsakoletni „obolus“ od vsakega pisatelja
si družba poželuje tako, kakor lačni človek vsak-
danjega kruha.

Da bomo mogli pričeti z imenikom o pravem
času in tudi zvedeli število knjig, koliko jih imamo
natisniti, prosimo, da se nam pošljejo vpisovalne
póle gotovo do 5. marca.

Konečno vse častite družnike prijazno opom-
nimo na družbina določila, da se le tisti šteje
za družnika, ki o pravem času, t. j. do
5. marca, družbi pristopi in da morajo
neudje za letne knjige plačati kakor po
knjigarnah 3 gld. 50 kr. Posamezniki, ki
knjige posebej sprejemajo, morajo dodati 20 kr. za
upravne stroške pri razpošiljavti knjig.

Bog blagoslovi skupno naše delo v gmotni in
dušni prospěh slovenskega národa!

V Celovcu, dne 25. januarja l. 1897.

Odbor.

➡ Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“! ➡

Duhovniške zadeve v Krški škofiji.

Župnija Kotlje je dobil tamošnji provizor, č. g. Fr. Stingl. Čestitamo! — Umrli je č. g. Viljem Maier, duh. v pokoju v Micheldorfu, star 28 let. N. p. v m! — Za provizorja v Blatograd pride č. g. Val. Limpel, kaplan v Hodišah.

Listnica uredništva.

Našim bralcem. Mnogo gradiva, zlasti dopisov, je moralo zaostati zbog prepotrebnihi člankov o volitvah. Vse pride prihodnjič na vrsto, torej prosimo potrpljenja.

Od raznih strani čujemo pritožbe, da mnogi poštarji „Mir“-a naročnikom ne dostavljajo redno. Ali ga naročniki čisto ne dobé, ali pa mnogo pozneje. Prosimo, naj naročniki strogo pazijo na to, ter nam vse pomanjklivosti in vsak nered naznanijo, da storimo pri poštnem ravnateljstvu potrebne korake. Od tu se „Mir“ redno odpošilja.

Slovinci, zahtevajte povsod ter rabite samo vžigalice in svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda!

V Celovcu dobijo se vžigalice in svinčniki „družbe sv. Cirila in Metoda“ v trafiki gospé Izop, kosarnske ulice številka 7.

Vabila.

Bekstajska posojilnica v Ločah imela bo svoj letni občni zbor, kakor druga leta, na Svečnico t. j. 2. februarja popoldne ob 3. uri pri Pložu v Ločah s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo tajnikovo o posojilničnem delovanju in odobritev računa za l. 1896. 2. Razdelitev čistega dobička. 3. Razni nasveti.

Uljudno vabi vse družnike *ravnateljstvo.*

Hranilnica in posojilnica v Tinjah imela bo dne 7. svečana ob 1/2 4. uri popoldne pri Bužleju v Vabni vasi svoj letni občni zbor s sledečim vspešnim redom: 1. Poročilo o delovanju posojilnice leta 1896. 2. Odobrenje letnega računa. 3. Sklep o čistem dobičku. 4. Volitev novega odbora. 5. Razni nasveti.

K obilni udeležbi uljudno vabi *načelnistvo.*

Izšel je v novi izdaji in je dobiti v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu:

Veliki katekizem ali krščanski nauk.

[8°, 224 strani.]

(Izvirnik so potrdili vsi avstrijski škofje, zbrani na Dunaju dne 9. aprila 1894.)

Velja v tiskarni kupljen kartoniran iztis 40 kr., po pošti pod križnim zavitkom 50 kr.

Mali in srednji katekizem se še tiskata in se oglasa pozneje, ko bodeta gotova.

Loterijske srečke od 23. januarja.

Gradec 83 65 14 75 8
Dunaj 63 24 55 56 75

Tržne cene v Celovcu

dne 28. januarja.

Ime blaga	na birne		na hektolitru	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	—	—	—	—
rž	4	45	5	46
ječmen	—	—	—	—
oves	2	17	2	67
hajda	3	30	4	12
turšica (sirk)	3	18	3	97
pšeno (kaša)	7	—	8	75
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	30	2	03
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 50 kr. do 2 gld. 90 kr. kisló 1 gld. 65 kr. do 2 gld. 45 kr., slama po 1 gld. 40 kr. do 1 gld. 75 kr. meterski cent (100 kil). Frišen speh je po 60 do 70 kr. kila, maslo in puter po 1 gld. do 1 gld. 10 kr. — Vozne vole plačujejo mesarji po 120 do 155 gld.

Današnja številka ima kot prilogo 2. štev. „Dom. Prijatelja“ in skupni pastirski list avstrijskih nadškofov in škofov o volitvah.

Naznanila.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda (Gorica) naznanja, da je otvorilo

društveno zalogo brislih vin

v ulici Barzellini v Gorici.

V zalogi se dobivajo poleg pristne rebule tudi razna domača črna vina. Za pristnost se jamči.

Pijančljivost

se dá ozdraviti z **antibetinom**,* kakor se je že mnogokrat s sijajnim uspehom pokazalo. **Mnogostevilna zahvalna pisma ozdravljenih se na željo brezplačno na ogled pošljejo.** — Ker zdravilo nema nobenega okusa, zamore se pijancu dajati tudi brez njegove vednosti. — Ena škatlja velja 2 gld. 20 kr. Dvojna škatlja za bolj zastarane bolezni 4 gld. 40 kr. Ako se denar naprej pošlje, dobi naročnik zdravilo brez stroškov na pošti. Naslov prodajalca: **Adler-Apotheke, Lugos, Banat Nr. 721.**

* Ime zavarovano.

Priporočilo.

Cerkveno predstojništvo v Galiciji na Koroškem priporoča vsem cerkvam najtolepeje tvrdko

Denzel-novi sinovi,

livarna za zvonove v Mariboru.

Ta tvrdka je pred leti za farno cerkev v Galiciji vtila tri zvonove, ki so jako dobro vbrani in trpežno vtili, po prav nizki ceni.

V Galiciji, dne 27. januarja 1897.

Matija Nessler,
župnik.

Simon Pegrin, Jožef Urank,
cerkovnika.

V najem

se dá farovško posestvo — 20 birnov posestva — s stanovanjem in hlevi v Lipi nad Vrbo. Ponudbe sprejema župnik Fr. Virnik v Lipi, pošta Vrba (Velden) na Koroškem.

Pivovarna kneza Adolfa Jožefa Schwarzenberg v Protivinu (Češko) priporoča

izvozno pivo in ležak.

Je v zalogi in toči se v restavraciji „Kokl“ „k prvemu kraju“ kolodvorske ulice šteev. 7. v Celovcu.

Skrbi se tudi za izvrstno kuhinjo, dobra vina in točno postrežbo. Spoštovanjem **R. Kokl.**

Med,

garantiran pitanec, za čebelarje v plehastih škatljicah po 5 kil franko za 3 gld. 50 kr.; v skafih po 20 in 40 kil, kilo po 56 kr.

fini pristni brinovec liter po 1 gld. 50 kr., tri litre franko za 5 gld., pošilja proti poštnemu povzetju

Egidij Jeglič, trgovec na Selu, pošta Lesce-Bled na Kranjskem.

Živinska sol

(erarična cena soli 100 klg. po 5 gld. od e. k. soline) oskrbuje proti zmerni odškodnini za nabasanje, vreče in odpošiljanje,

tvrdka **Andrej Jud,** trgovina za sol v Ebensee, Zgor. Avstrijsko.

Posilja se na vse postaje v velikih in malih množinah s stalnimi cenami, franko do zadnje postaje.

C. in k. dvorna tovarna za orglje

bratov Rieger

v Krnovem (Jägerndorf) avstr. Šlezija, podružnica v Budimpešti VII., Garay-uteza št. 48 v lastni hiši.

Dobre cerkvene orglje po ceni z zelo ugodnimi pogoji. Ceniki zastonj.

E. ZBITEK

podobar v Novosadu pri Olo mucu na Moravskem

izdeluje steklene mozaike, sv. grobove, Lurške jame, altarje za procesije sv. Rešnjega Telesa itd. Njegovi izdelki (so bili pohvaljeni od sv. Očeta papeža Leona XIII. Tudi ima priznalna pisma iz Petrograda, Carigrada itd.)

Ceniki se pošiljajo zastonj.

Kmetija na prodaj.

Blizu Vrbe in farne cerkve na prav lepem kraju, skoz in skoz novo popravljeno in prezidano, okoli 30 birnov posestva, nekaj čez 20 oralov gozda lepo zaraščenega lesa, dosti travnika in paše ter prav lep sadni vrt se prodá iz proste roke pod jako ugodnimi pogoji. Polovica kupne cene lahko na hiši ostane. Več pové Janez Falle p. d. Nemeec v Gorjah, pošta Vrba na Koroškem.

Podpisani se priporoča č. gg. duhovnikom in cenjenim p. n. naročnikom za napravo

cerkvenih oblačil

vsake vrste, od priprostitih in najcenejših do najbolj dragocenih, lepo izdelanih in z umetniškim vezilom.

Cele ornate (oprave) kakor posamezne kazule, pluvijale, dalmatike, vela, baldahine (nebesa), mrtvaške prte, cerkvena bandera, albe, koreteljne, talarje, obleke za cerkvenike in masne strežnike — točno napravljam. Tudi oskrbujem poprave vsake vrste, prenašam stara vozila na novo podlago, dobro in hitro.

Pismena naznanila se dajejo z obratno pošto, vzorci se pošiljajo zastonj in franko.

Spoštovanjem

Janez Witzman, Gradec,

Burggasse šteev. 3.

Iz Ljubljane.

Vsa ta priporočana domača zdravila dobijo se najceneje po pošti; so mnogo let izkušena, z dobrim vspehom rabljena, narejena po originalnem navodilu doktor pl. Trnkóczy-ja, oblastnijsko potrjena. Vsako zdravilo ima postavno varstveno znamko, je najboljše kakovosti in vedno sveže. Na tisoče zahvalnih pisem je vsakemu na razpolaganje.

Posebno so doktor Trnkóczy-ja

kapljice za želodec,

Maria Zell.

repečujoče, sliz raztvorjajoče, odpenjajoče, čistujoče in slast vzbujajoče.

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld., 3 tucate 4 gld. 80 kr

Doktor pl. Trnkóczy-ja odvajalne (čistilne) kroglice.

1 škatljica 21 kr., 1 zavitek 1 gld. 5 kr., 5 zavitkov 4 gld. 75 kr.

Sok za prsi in zoper kašelj

ali doktor pl. Trnkóczy-ja planinski zeliščni sirup, prirejan iz lahko pretvarljivega vapnikovega železa, pomirja kašelj, raztaplja sliz, polajšuje bolečine, boljša draženje pri kašljanju, pomnožuje slast do jedi, pospešuje kri, krepi in poživlja.

1 steklenica 56 kr., 1/2 tucata 2 gld. 50 kr.

Zoper trganje in revmatične bolečine

priporoča se doktor pl. Trnkóczy-ja cvet kot mazilo proti bolečinam v križi, v rokah in nogah itd. ter je izvrstno sredstvo za utrjenje in okrepevanje kit in mišic človeškega telesa. Tudi dobro gódi v okrepljenje in novopoživljenje po dolgi hoji, težkem delu itd.

1 steklenica 50 kr., 1 tucat 4 gld. 50 kr.

Vse te, kakor tudi vsa druga zdravila razpošilja na vse kraje vsak dan po pošti

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža

Ljubljana, Kranjsko.

Nedavno odlikovano na higijenski razstavi v Londonu s prvím darilom, z zlato kolajno.

Med vsemi do sedaj naznanjenimi sredstvi proti skrnini, trganju po udih, čutniški bolezni v zobeh in glavobolu se od prvih zdravniških veljavok kot najboljši pripomoček priporoča

„MIRAKULIN“

ki gotovo pomaga in je najboljše zdravilo proti tem boleznim. Cena jedni steklenici je 1 gld., po pošti poštnine prosto 1 gld. 20 kr. — Dobiva se v lekarni

Löwenapotheke,

Baruch Gyula, Miskolcz št. 188 na Ogerskem.

Vaše blagorodje! Pošljite mi takoj dve steklenici Vašega izvrstnega zdravila, kterega ne morem pogrešati. Spoštovanjem Chalzel N. Budimpešta, 24. maja 1896.

Ker se mi je Vaš „Mirakulin“ dobro prilregel, pošljite mi takoj dve steklenici. Spoštovanjem Fani Tuč v Geviču, 8. junija 1896.

Pošljite mi še eno steklenico „Mirakulina“, ker mi pomaga za protin v nogah. Ter. Jahoda v Pragi, 16. jun. 1896.

Pristno le z zgornjo znamko.

Nadžkofi in škofi avstrijski

blagrujejo, blagoslavljaajo in v miru pozdravljajo

vse vernike svojih škofij

v Jezusu Kristusu Gospodu našem!

Državni zbor je po svojem šestletnem delovanju razpuščen in pred durmi imamo nove volitve, ki se bodo v kratkem vršile. Zopet bodo glasovala avstrijska ljudstva, da imenujejo tiste može, kateri bodo kot njihovi zastopniki odločevali o sreči ali nesreči naše države.

Posebno pomenljive so prihodnje volitve še zavoljo tega, ker je zdaj k volitvi poklican prvokrat tudi del ljudstva, ki po ustavi do zdaj te pravice ni imel.

Ker so volitve tako važne, imamo mi, vaši višji pastirji, na svoji vesti dolžnost, da vas podučimo o dolžnostih pri volitvah in vam prigovarjamo, da to dolžnost tudi izpolnite.

Državni zbor je postavni zastop narodov; z njim si je cesar delil pravico, dajati postave. Brez njega ni postave, ki bi vezala vso državo; brez njega vlada ne more davkov tirjati, ne more novih stroškov delati. Blagor celega ljudstva, premišljeni in pametni napredek v postavodajatvi, ki naj odpravi težko občutene slabe razmere, mirni razvoj verskega, narodnega in družbinskega življenja narodov, vse to je odvisno od mišljenja in zadržanja državnega zbora.

Iz tega je že razvidno, kako važno je, da volilci izpolnjujejo svojo dolžnost ter volijo dobro. Vsakteri vestni volilec naj premisli, v katerem položaju je ljudstvo, česa mu je treba, na čem ljudstvo trpi in ktere nevarnosti mu pretijo, in potem naj voli može, ki imajo voljo in zmožnost, zastopati v vsakem oziru blagor ljudstva.

Že domoljubni premisleki bi mogli opravičiti, da vam vaši višji pastirji s svojim svetom na roke gredo, kedar se poslužujete te svoje državljske pravice. Ali še drug vzrok je, ki nam naravnost nalaga dolžnost, da vam pojasnimo, kaj imate pri volitvi storiti. Upliv zastopnikov ljudstva ne obsega samo državne ali občinske reči, marveč tudi versko in cerkveno življenje.

Obstoječa ustava daje državnemu zboru pravico, razpravljati in določevati o vzgoji, o poduku, da, celó o razmerju med cerkvijo in državo, in urejevati zunanje cerkvene razmere. Pastirjem cerkve pa ne more biti vsejedno, ali se o teh vprašanjih obravnava z razumnostjo, s krščanskim mišljenjem, ali s predsodki, zaničevanjem ali celó s sovraštvom! Mar nismo morali izkusiti, da so se v tem v prejšnjih časih delale obžalovanja vredne napake, za katerimi še zdaj trpi ne samo cerkev, marveč tudi država?

Zavoljo tega je nad vse pomenljivo, v ktere roke položite tako važni posel državnega poslanstva, od kterega so tudi odvisne vaše najsvetejše zadeve. Zato se mi ne moremo odtegniti dolžnosti, opomniti vas, da se svoje volilne pravice tako poslužite, kakor bode vsem vašim zadevam v blagor in srečo.

Že pri zadnjem shodu avstrijskih katoličanov smo javno povedali, po kterih načelih se morajo katoličani pri svojem delovanju v zastopih države, kraljestev in dežel ravnati. Treba je, da vas še enkrat opomnimo na ta načela.

Podlaga sreče narodov je vera, versko življenje pa goji sv. cerkev. V tej je zapustil nebeški Izveličar zaklade svojih nauk in svoje milosti, da jih deli narodom vsega svetá v njihovi blagor. Ta vzvišeni namen je sv. cerkev sprejela od svojega ustanovitelja Gospoda našega Jezusa Kristusa, ne pa od ktere posvetne oblasti; zato ona ne more pripustiti, da bi ji kterakoli posvetna oblast branila doseči svoj namen; ona mora tirjati, da se ji pusti pri izpolnjevanju njenih dolžnostij popolna prostost.

Vaši višji pastirji so pa že večkrat tožili, da sv. cerkev na Avstrijskem te prostosti nima, da državno postavodajstvo sega daleč v zadeve, o kterih ima določevati le sv. cerkev, da so tako deloma zvezane moči, ki bi naj delovale v cerkvi in da je delovanje cerkve in njenih služabnikov podvrženo težečemu nadzorstvu.

Radi pripoznavamo, da se je v zadnjih letih marsikaj zboljšalo; vlada in postavodajni zastopi se s pravičnimi cerkvenimi tirjatvami in tožbami bavijo očitno bolj dobrohotno, kakor poprej; a kar se je zboljšalo, nima posebnega pomena. Postave, ki cerkvi ne dajejo popolne prostosti, veljajo še zanaprej, kakor do zdaj. Kako lahko se more stara strankarska strast zopet vzbuditi, sovražno rabiti dotične postave, utrditi stare sponse in nove naložiti sv. cerkvi. Vprašajte se sami: Ali bodo možje, ki sami verskih resnic ne verujejo, ki najsvetejših in najbolj častivrednih naprav ne spoštujejo, ali bodo taki ljudje vaše verske koristi v državnem zboru tako zastopali, kakor morate vi želeti in pričakovati? Priznali bode, da tega ne bodo storili in zato takih ljudij ne volite. Ne volite nikogar, ki hoče sv. vero iz javnega življenja in iz državnih uprav odpraviti in izključiti; nikogar, ki hoče sv. cerkev narediti deklo državne oblasti, marveč volite ljudi, ki z lastnim srcem čutijo, kaj je vera človeku vredna, ki so prepričani o pomenu nauk sv. cerkve za človeško življenje, in kterih lastno življenje se s tem prepričanjem strinja.

Že v obče ni zagotovljeno, da bi se vera mogla dosti gojiti, posebno pa je tako pri šolah. Šolske postave in njihovo izvrševanje, kakor se je že od začetka sem razvijalo, nikakor ne zagotavljajo verske vzreje vaših otrok niti v ljudskih, niti v srednjih in visokih šolah. Najhujše v teh postavah je, da sme po njih nauk o posvetnih predmetih naravnost nasprotovati krščanskemu nauku, in tako podirati, kar je veronauk sezidal. To je osodepolna pomanjkljivost sedanjih šolskih uprav, da vera ni več podlaga, na ktero se stavi vzgojevalno delovanje šol.

Poduk v krščanskem nauku, kterega delijo vaši dušni pastirji v tako malih urah, te pomanjkljivosti popraviti ne more. Zato vam moramo danes ravno tisto reči, kar smo povedali že l. 1890.: „Sedanja ljudska šola ne daje nobenega poroštva, da se vaši otroci katoliško izredijo in podučijo; njihovi nauk in njihova vzgoja nimajo znaka katoliške vere in katoliškega življenja.“ — Nekteri izmed vas si sicer prizadevajo, ustanavljati katoliška šolska društva in katoliške zasebne šole ter tako to pomanjkljivost popraviti skušajo; s tem kažejo, da spoznajo napake

javnih šol; ali s temi darovi je primeroma le malo pomagano, to je pomoč v sili, ki pa nikakor ne zadostuje. Velika večina ljudij je prisiljena, izročevati svoje otroke javnim šolam, akoravno nimajo prepričanja, da bi ta otroke nadalje vzrejevala krščansko-katoliško, kakor so doma stariši začeli, in kakor bi oni smeli pričakovati in tirjati.

Torej se po sedANJI šolski upravi vaši vesti v resnici sila godi. Ugovor ne velja nič, da se na ljudskih in večinoma tudi na srednjih šolah redno uči tudi krščanski nauk; da ima učni načrt malo, žalibog premalo ur za krščanski nauk, to ni dosti; ves poduk, vsa vzgoja katoliških otrok mora stati na trdni podlagi katoliške vere, mora biti prešinjen od duha svete cerkve. Od te tirjatve, katoliški stariši, nikdar ne smete odjenjati, sicer bi zanemarjali najsvetejšo dolžnost, ki jo imate nasproti svojim otrokom. Mi, vaši višji pastirji, bomo to vedno, zopet in zopet tirjali, ker bomo enkrat pred Božjim sodnim stolom morali odgovor dajati o dušnem blagru vaših otrok. Po krivici nam bodo seveda očitali, da to tirjamo samo zaradi tega, ker hočemo zapovedovati nad šolo, ali pa celo, da hočemo zatirati učitelje! Ne, tega namena mi nimamo, jedno pa želimo: duševni blagor vaših otrok, in zato tirjamo za vas katoliške šole in katoliške učitelje.

„V vaših rokah je, da se to izpolni“, smo vam že enkrat rekli. Da se to do danes ni dalo doseči, na tem ste vi katoliški možje in volilci deloma sami krivi. V mnogih krajih se pri volitvah ni gledalo na to, da bi se bili v državni zbor poslali možje, ki so bili volje, zastopati to vašo tirjatev. Ali hočete, katoliški stariši, to napako zdaj ponoviti? Ali hočete zopet cel rod ljudij žrtvovati napačno in krivo uravnanim šolam? Ne, to se naj ne zgodi! Zato volite take može, ki so prepričani, da se morajo šole predružačiti, sicer bo naša predraga domovina popolnoma zapadla neveri in verski mlačnosti.

K razvoju ljudstev naše avstrijske države nam je treba národnega in družbinskega mirú. Vsakteri národ ima naravno in zgodovinsko pravico, da goji in razvija svoje národno življenje; a noben národ naj ne žali druge zraven njega živeče národnosti v njenih pravicah, ker bi to vsej državi le škodovalo v njenih velikih občnih zadevah.

Kakor ima vsak národ svoje pravice, tako ima tudi dolžnost pomagati, da se složno vzdrži država, v katero je Božja previdnost združila avstrijska ljudstva. Le trdna, na znotraj krepka, in na zunaj mogočna država zamore posameznim národom dajati zraka in luči k srečnemu razvoju njihovih močij ter more ohraniti vsej državi ljubi mir. Zato naj bo ljubezen do lastne národnosti vedno združena s pravičnostjo do drugih národov, z nepremakljivo zvestobo nasproti državi, in z neomahljivo ljubeznijo in zvestobo do našega presvitlega vladarja, kateri vidi v mirnem razvoju svojih ljudstev edino svojo željo, edino svojo srečo.

Če se pa ljubezen do svoje národnosti izpridi v sebičnost, če se stavijo tirjatve, ki žalijo druge enakopravne národe v njihovih pravicah; če se oznanjujejo načela, katerih izvršitev bi bila nevarna ali v kvar državni edinosti in moči in zvestobi do presvitlega vladarja, potem toliko zaželjenega mirú med avstrijskimi národi ne bomo našli in ga ne bomo vzdržali. Potem bo tudi zanaprej v državnem zboru svet videl žalostne prizore strastnih národnih prepirov. Vaši škofje hrepenijo po tem, da bi se ta nesrečni prepir enkrat pomiril, kajti v burni národni strasti trpijo škodo vera, krščanske čednosti, ljubezen do cerkve in spoštovanje predpostavljenih. Vi, volilci, imate tedaj vse to v rokah; volite može, ki so pravični in premišljeni; ki zastopajo svoje pravice, a drugih ne žalijo; ki celoto ljubijo, a nobenega dela ne slabijo; ki svoje tirjajo,

ne da bi celoti delali škodo; može, ki se pustijo voditi od pametnega načela, da se v naši državi národna vprašanja ne dajo rešiti s silovito večino, marveč z močjo pravice in krščanske ljubezni. Zato volite zveste katoličane. Samo kdor v cerkvenem duhu misli in živi, se bo navdal tiste modrosti in pravičnosti, ktere je kazala sv. cerkev v národnih vprašanjih od nekdanj, ter bo vkljub národni različnosti v najvišjih vprašanjih sporazumen z državljaní drugih národnostíj. Ne moremo vam dosti dopovedati: Vez, ki druží avstrijska ljudstva, je dvojna: ljubezen do presvitlega cesarja in udanost do katoliške cerkve.

Kjer veje Božji duh, tam so združeni različni jeziki z medsebojno ljubeznijo. Če volite katoliško misleče in čuteče može, tedaj bodete ustregli svoji národnosti in pospeševali edinnost in moč cele države.

A tudi za družbinsko (socijalno) delovanje potrebujemo mož pravega spoznanja in miroljubnega mišljenja; kajti tudi tukaj se ljudje hudo prepirajo in pretijo nam velike nevarnosti.

Ni stanú, ki bi ne bil nezadovoljen s sedanjimi gospodarskimi razmerami in z državnim postavodajstvom; ta nezadovoljnost se dostikrat še nalašč neti. Nasprotstvo med koristi različnih stanov se poostruje, nedostatnosti se pretiravajo in od državnega sodelovanja k popoljšanju gospodarskih razmer se zahtevajo nemogoče reči. Država je poklicana varovati in pospeševati pravice in koristi vseh, zato ona ne more izpolniti vseh želj. Tako se pa množi število nezadovoljnih ljudi in število tistih, ki razdirajo mir in redni razvoj naših gospodarskih razmer.

Človeška družba vedno bolj narazen sili, in posamezni stanovi vedno bolj pozabljajo, da so vsi vkup jedna družina Božja; da, kakor noben ud ni život za se, marveč samo zveza vseh udov je život, tako tudi noben stan za se ni človeška družba, marveč zveza vseh stanov; zato mora vsakateri stan, kterikoli je že njegov poklic, služiti celi človeški družbi in pospeševati blagor celote.

Zato je tem važnejše in potrebnejše, da se volijo taki možje, kterim v prsih gorko bije srce za bēdo raznih stanov, ki so si pa tudi ohranili pregled vsega; možje, ki ne bodo obstoječega družbinskega razdora shujševali s tem, da vzbujajo nezaupnost in nezadovoljnost, marveč bodo z ljubeznijo in pravico skušali spraviti nasprotnike; ki bodo brez predsodkov vse preiskovali in si prizadevali, zjediniti nasprotujoče si koristi in tako pospeševati blagor vseh.

Kakor je treba spraviti razne koristi in varovati posebno rokodelce, kmete in male obrtnike, tako je tudi treba, da se potolaži in odstrani nasprotstvo, ki je v zadnjem času nastalo med tistimi, ki so premožni, in med delavci, ki nimajo nikakega posestva. To nasprotstvo se je vsled slabih gospodarskih razmer in ščuvajočega delovanja prevrata željnih ljudi še poostrilo; temu se mora opomagati s pravičnimi postavami. Sicer imamo že skoz leta marsiktere dobre resnično socijalno-politične postave, a treba je še marsičesa. Treba bo rešiti velikih nalog, in da se rešijo, za to se morajo potegovati vaši zastopniki v državnem zboru. Zato morate pri volitvah gledati po možéh, ki so s svojim znanjem in s svojo skušnjo zmožni k sodelovanju, ki so pa tudi volje, delati na to, da napredujejo postave, braneče slabšega proti močnejšemu; pošteno delo proti nepoštenemu tekmovanju. Vi ne smete voliti ljudi, ki mislijo, da se sedanja socijalna vojska dá pomiriti z zunanjo silo.

Pomanjkanje in revščina, ktero moramo vsak dan žalostni gledati, izvirata iz greha in iz pomanjkljivosti socijalnega reda. Grehovih posledic nikdar ne bomo odpravili; dokler bodo

ljudje na svetu, bodeta tod imela svoje stanovanje tudi pomanjkanje in revščina. Naš Zveličar izrečno uči: „Reveže bodete vedno v svoji sredini imeli“ (Mat. 26, 11), in on s tem zavrača prazne obljube tistih, ki pravijo, da zamorejo iz sveta spraviti vso uboštvo in vso revščino ter narediti vse ljudi bogate in srečne. Ne, kakor nikdo vseh ljudij enakih ne more narediti, ravno tako tudi različnosti zunanjih razmer ne bomo mogli odstraniti, in dokler bo svet stal, bodo na njem tudi uboštvo, pomanjkanje, revščina in bolezni. Ali revežev, ki iščejo dela in kruha, ali ga ne najdejo; ki gladujejo in nimajo nikogar, da bi jih nasitil, takih revežev bi v krščansko vreden družbinskem redu ne smelo biti. Revščina in uboštvo so posledice prvega greha, ki bodo ostale vedno na svetu; ali še le pomanjkljivi državni red je to zlo tako shujšal, da prihaja neznosno. To pomanjkljivost popraviti, je naloga človeške družbe, države, občin, da, vsakterega človeka, ki se je v šoli Jezusa Kristusa učil, koliko usmiljenja nam je Kristus izkazal in kako nam je zapovedal biti usmiljenim. Da se družbinski red popravi, mora dajati država prave postave, občine morajo skrbeti za reveže in z njimi naj sodeluje prostovoljna, dobro uravnana dobrotljivost zasebnikov. Tako je mogoče priti na pomoč vsakteri revščini in vsakteremu trpljenju.

Akoravno smo pa žalibog od tega smotra še zelo oddaljeni, ga bomo vendar mogli doseči, če se nauk in vzgled in milost našega Zveličarja človeških src bolj sprimejo ter jih bolj prešinejo, če bo občine navdihoval v njihovem socijalnem delovanju duh ljubezni in usmiljenja, in če si država vedno prizadeva v krščanskem smislu napredovati v socijalnem postavodajstvu.

Kdor ima kaj spoznanja, bo ta napredek z veseljem pozdravljal, čeravno bi premožnim nalagal kaj žrtev.

A noben kristjan, noben katoliški mož ne more odobravati sredstev, s katerimi hočejo slabe družbinske razmere odpraviti tisti, ki se vedejo kakor edini zastopniki delajočega ljudstva. Ti-le hočejo razmere delajočih stanov zboljšati s popolnim prevratom sedanjih družbinskih razmer; odpraviti hočejo imetje in dati v last državi zemljišča, kapital in za razna dela potrebne priprave. Vsem obetajo enak užitek pri enakem delu, v resnici bi pa s tem ustanovili le neznosno hlapčevstvo in sramotno nasilstvo ter sami sebe postavili za vladarje. Ti ljudje hočejo uničiti cerkev in krščanstvo, ki se njihovim pogubonosnim načrtom najbolj nasproti stavita, in zato v svojih govorih in spisih nesramno napadajo cerkev in duhovnike; zato zasmehujejo in zasramujejo vse, kar je častivrednega ustanovila naša sv. vera. Vero v Boga in njegovo previdnost, nadepolno upanje na večnost, zvesto ljubezen do cerkve in zaupanje do dušnih pastirjev hočejo izdreti iz src delavcev, pri katerih sila le prepogostoma pripravlja pot takim naukom ter jih dela pripravne za tako pogubne namene.

Katoliški delavci! Prvikrat ste poklicani k volitvi, da s svojimi glasovi pošljete može svojega zaupanja v državni zbor. Od raznih stranij se bodo borili za vaše glasove, posebno od tiste strani, koja trdi, da edina vaše koristi zastopa. Cerkev in duhovnike bodo pri vas črnili in obrekovali; vabili vas bodo z obljubami, ki se nikoli izpolniti ne dajo. Pravili vam bodo, da je blizu čas, ko bodete rešeni pozemskega trpljenja, da so prišli za vas srečni dnevi, če le glasujete za može, ki se vedejo kakor edini zastopniki delavcev. Varujte se krivih prerokov! Oni nimajo ničesar, da bi mogli vaše stanje zboljšati, lahko pa zamorejo vaš položaj še celo shujšati. Verjemite rajši tistim, ki podučujejo vas in vaše otroke v veri sv. cerkve, ki so bili do zdaj vaši izkušeni voditelji in vedno v vseh silah vaši zvesti prijatelji, ki imajo

za vaš duševni in za vaš časni blagor vneto srce. Pustite se od njih poučiti o zadnjih namelih onih zapeljivcev in ne poslušajte ljudi, ki sanjajo o rajju, ustanovljenem na razvalinah oltarjev in tronov! Volite može, ki se zvesto drže katoliške vere; može, ki imajo kaj srca za revo in trpljenje ljudstva, in ki so pripravljene po postavni poti in z vsemi pravimi sredstvi odpraviti vas težeče neprilicnosti; volite može, ki v besedi in v dejanju spoznavajo starodavni, vedno resnični nauk, da brez Boga sreče ni, brez večnosti upanja ni in brez krščanske vere prava ljubezen obstati ne more!

Še enkrat opominjamo vse volilce, ktereга koli stanú, volite katoliške može, ki niso katoličani samo po imenu, ki svojo vero tudi s svojimi ustmi očitno spoznavajo ter v svojem življenju dejansko kažejo, „če Bog hiše ne zida, je zidarjev delo zastoj“ (ps. 126, 1.). Brez Boga ni avtoritete (oblasti). Akoravno država s silo marsikaj doseči more, bo vendar svoje dolžnosti le tedaj mogla izpolnjevati, če in dokler ljudstvo spoštuje božje uredbe, na ktere se naslanja vsaktera človeška oblast. Zato si moramo vedno pred očmi imeti, da imajo vse državne naredbe namen, s človeškimi sredstvi v državi ohraniti in vzdržati božji red.

Če državna oblast zapusti svoj vir, tedaj si sama spodkoplje svojo podlago, ter pospešuje pogubno delovanje tistih, ki hočejo razdreti vsakteri od države ali od Boga postavljeni red.

Nasproti temu mogočnemu nekrščanskemu gibanju potrebujemo tedaj bolj kakor kedaj poprej môž, ki dajejo Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega. Zato volite take može; s tem bodele utrdili veljavo države, varovali bodele blagosno delovanje cerkve in pripravljali pot k spravi in k socijalnemu miru.

Če naj bodoče volitve izpolnijo naše upanje in naše želje, morate katoliški volilci biti složni. Do zdaj ste bili razcepljeni in od tod je večinoma vaša slabost. Če se avstrijski katoličani nočejo odpovedati vsemu vplivu na javne zadeve, ne sme tako ostati! Vi imate skupno zastavo, okoli ktere se morate združiti: našo sv. katoliško vero. Naprej torej, katoliški možje, okoli tega znamenja združene bomo vas videli zmagati!

To važno zadevo priporočujemo božjemu vsemogočnemu varstvu, priporočujemo mogočni priprošnji presvete Device Marije, in zato zaukažemo, da se kako nedeljo naravnost pred volitvami, kakor bodo ukazali dušni pastirji, v vseh župnijskih cerkvah naših škofij razstavi najsvetejše k javni molitvi in da se moli za dobre volitve, ki bodo v blagor cerkvi in vsej naši domovini.

Kot znamenje svoje pastirske ljubezni pa vzdignemo skupno svoje roke in vas blagoslavljamo v imenu Boga Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.

Dano meseca januarja l. 1897.

Frančišek de Paula kardinal pl. Schönborn, knezonadškof Pražki.

Anton Jožef kardinal Gruscha, knezonadškof Dunajski.

Jurij kardinal Kopp, knezonadškof Vratislavski.

Silvester kardinal Sembratovicz, nadškof Lvovski, rit. gr.

Janez Evang. Haller, knezonadškof Solnograški.

Fulgencij Carew, nadškof Hvarski.

Izak Nikolaj Isakowicz, nadškof Lvovski, rit. arm.

Alozij Matija Zorn, knezonadškof Goriški.

Severin Morawski, nadškof Lvovski, rit. lat.
Gregor Raičević, nadškof Zadarski.
Teodor Kohn, knezonadškof Olomuški.
Lukež Solecki, škof Premiselski, rit. lat.
Ignacij Loboš, škof Tarnovski.
Emanuel Janez Schöbel, škof Litomeriški.
Frančišek Sal. Bauer, škof Brnski.
Šimen Aichner, knezoškof Briksenski.
Jakob Missia, knezoškof Ljubljanski.
Janez Bapt. Flapp, škof Poreški.
Martin Jožef Riha, škof Budjejeviški.
Janez Puzyna, knezoškof Krakovski.
Evgen Karol Valussi, knezoškof Tridentinski.
Jožef Kahn, knezoškof Krški.
Frančišek Marija Doppelbauer, škof Linški.
Mihael Napotnik, knezoškof Lavantinski.
Filip Nakić, škof Spletski.
Julijan Knilowski, škof Stanislavski, rit. gr.
Jožef Gregor Marčelić, škof Dubrovniški.
Edvard Janez Nep. Brynych, škof Kraljevogrski.
Leopold Schuster, knezoškof Sekovski.
Janez Bapt. Rössler, škof Št. Hipolitski.
Andrej Marija Sterk, škof Koperski.
Matej Zannoni, škof Šibeniški.
Frančišek Uccelini, škof Koterski.
Konstantin Czechoviez, škof Premiselski, rit. gr.
Frančišek Volarić, kapiteljski vikar na Krku.

